

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] sit conueniens forma consecrationis sanguinis, Hic est calix, &c. 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

*Utrum hæc sit conueniens forma consecrationis vini,
Hic est calix sanguinis mei, &c.*

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod hæc non sit conueniens forma consecrationis vini; Hic est calix sanguinis mei, noui & aeterni Testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Sicut enim panis conuertitur in corpus Christi ex vi consecrationis, ita & vinum in sanguinem Christi, sicut ex prædictis patet. Sed in forma consecrationis panis, ponitur in recto corpus Christi, nec aliquid aliud additur. Inconuenienter ergo in hac forma ponitur sanguis Christi in obliquo, & additur calix in recto, cum dicitur, hic est calix sanguinis mei.

466
4. d. 8. q.
2. ar. 2. q.
1. Co. 11.
1. Co. 11.
1. Co. 11.
3. 4. & 5
9. 76. a. 1
& 2.

¶ 2 Præterea, Non sunt maioris efficaciae verba quæ proferuntur in consecratione panis, quàm ea quæ proferuntur in consecratione vini, cum utraque sint verba Christi. Sed statim dicto, hoc est corpus meum, est perfecta consecratio panis. Ergo statim, cum dictum est, hic est calix sanguinis mei, est perfecta consecratio sanguinis: & ita ea quæ sequuntur, non videntur esse de substantia formæ, præsertim cum pertineant ad proprietates huius sacramenti.

¶ 3 Præterea, Testamentum nouum pertinere videtur ad internam inspirationem: ut patet ex hoc quod Apost. ad Heb. 8. introducit verba quæ habentur Hier. 31. Consummabo super domum Israel Testamentum nouum, dando leges meas in mentem eorum. Sacramentum autem exterius visibiliter agitur. Inconuenienter ergo in forma sacramenti dicitur, noui Testamenti.

¶ 4 Præterea, Nouum dicitur aliquid ex eo quod est prope principium sui esse. Aeternum autem non habet principium sui esse. Ego inconuenienter dicitur, noui & aeterni: quia videtur contradictionem implicare.

¶ 5 Præterea, Occasiones erroris sunt hominibus

Y 3 sub-

subtrahenda, secundum illud Isa. 57. Auferte offensa-
cula de via populi mei. Sed quidam errauerunt, esti-
mantes mystice solum esse corpus & sanguinem
Christi in hoc sacramento. Ergo in hac forma incon-
uenienter ponitur mysterium fidei.

q. 73. a. 2
ad 3.

¶ 6 Præterea, Supra dictum est *, quòd sicut ba-
ptismus est sacramentum fidei, ita Eucharistia est sa-
cramentum charitatis. Ergo in hac forma magis de-
bet poni charitas, quàm fides.

¶ 7 Præterea, Totum hoc sacramentum & quan-
tum ad corpus & quantum ad sanguinem, est memo-
riale. Dominicæ passionis, secundum illud primæ Co-
rinth. 11. Quotiescumque manducabitis panem hunc,
& calicem biberis, mortem Domini annuntiabitis.
Non ergo magis debuit in forma consecrationis san-
guinis, fieri mentio de passione Christi & eius fru-
ctu, quàm in forma consecrationis corporis: præser-
tim cum Luc. 22. Dominus dixerit, Hoc est corpus
meum quod pro vobis tradetur.

q. 48. c.
49. a. 2.

¶ 8 Præterea, Passio Christi (vt supra habitum
est †) ad sufficientiam profuit omnibus: quantum ve-
ro ad efficientiam, profuit multis. Debit ergo dici,
Qui effunderetur pro omnibus aut pro multis, sine hoc
quod adderetur, pro vobis.

¶ 9 Præterea, Verba quibus hoc sacramentum
conficitur, efficaciam habent ex institutione Christi.
Sed nullus Euangelista recitat Christum hæc omnia
verba dixisse. Ergo hæc non est conueniens forma
consecrationis vini.

De celeb.
miss. c. in
Matth.

SED contra est, quòd Ecclesia ab Apostolis in-
strueta *, utitur hac forma in consecratione vini.

RESPONDEO dicendum, quòd circa hanc formam
est duplex opinio. Quidam enim dixerunt, quòd de
substantia formæ huius est hoc solum quod dicitur,
Hic est calix sanguinis mei; non autem ea quæ se-
quuntur. Sed hoc videtur inconueniens: quia ea
quæ sequuntur, sunt quædam determinationes præ-
dicati, id est sanguinis Christi. Vnde pertinent ad in-
tegrum

tegritatem eiusdē * locutionis. Et propter hoc sunt
 alij qui melius dicunt. q̄ omnia sequentia sunt de
 substantia formæ usque ad hoc, quod postea sequitur,
 Hoc quotiescūque feceritis: quod pertinet ad usum.
 huius sacramenti: unde non est de substantia formæ. Et
 inde est q̄ sacerdos eodem ritu & modo, scilicet te-
 nendo calicem in manibus, omnia hæc verba profert.
 Luc. etiam 22, interponuntur verba sequentia verbis
 præmissis cum dicitur. Hic calix nouum Testamentū
 est in meo sanguine. Dicendum est ergo, q̄ omnia
 prædicta ¶ verba sunt de substantia formæ. Sed per
 prima verba, cum dicitur, hic est calix sanguinis mei,
 significatur ipsa conuersio vini in sanguinem, eo mo-
 do quo dictum est ¶ in forma consecrationis panis.
 Per verba autem sequentia designatur virtus sangui-
 nis effusi in passione, quæ operatur in hoc sacramen-
 to. Quæ quidem ad tria ordinatur. Primo quidem &
 principaliter ad adipiscendam æternam hæreditatē:
 secundum illud Heb. 10. Habemus fiduciam in introi-
 tu Sanctorū in sanguine Christi. Et ad hoc designan-
 dum dicitur, noui & æterni Testamenti. Secundo, ad
 iustitiam gratiæ, quæ est per fidem, secundum illud
 Rom. 3. Quem proposuit Deus propitiatorem per fidē
 in sanguine ipsius, vt sit ipse iustus & iustificans eū,
 qui ex fide est Iesu Christi: & quantum ad hoc subdi-
 tur, mysterium fidei. Tertio autem ad remouendum
 impedimenta vtriusque prædictorum, scilicet pecca-
 ta: secundum illud Hebr. 9. Sanguis Christi emun-
 dabit conscientiam nostram ab operibus mortuis,
 id est, à peccatis. Et quantum ad hoc subditur, Qui
 pro vobis & pro multis effundetur in remissionem
 peccatorum.

* al non
 habetur
 ly eiusdē

posita in
 arg. 1.

art præc.

¶ in
 ¶ in
 ¶ in

Ad primum ergo dicendum, quod cum dicitur,
 hic est calix sanguinis mei, est locutio figuratiua.
 Et potest dupliciter intelligi. Vno modo secundum
 metonymiam, qua ponitur continens pro conten-
 to: vt sit sensus, Hic est sanguis meus contentus
 in calice, de quo fit hic mentio: quia sanguis Chri-

fit in hoc sacramento consecratur, in quantum est potus fidelium; quod non importatur in ratione sanguinis: & ideo oportuit hoc designari per vas huic vsui accommodatum. Alio modo potest intelligi secundum metaphoram: prout per calicem similitudinariè intelligitur passio Christi, quæ ad similitudinem calicis inebriat (secundum illud Thren. 3. Repleuit me amaritudinibus: inebriauit me absinthio. Vnde & ipse Dominus passionem suam, calicem nominat, Matth. 26. dicens, Transeat à me calix iste.) Vt sit sensus, hic est calix passionis meæ, de qua fit mentio in sanguine seorsum à corpore consecrato: quia separatio sanguinis à corpore fuit per passionem.

*in co. ar.
q. 76.
a. 1. ad 1*

Ad secundum dicendum, quod quia (vt dictum est †) sanguis seorsum consecratus, expressè passionem Christi representat: ideo potius in consecratione sanguinis fit mentio de effectu passionis, quam in consecratione corporis, quod est passionis subiectum. Quod etiam designatur in hoc quod Dominus dicit, Quod pro vobis tradetur: quasi diceret, Quod pro vobis passioni subijciatur.

Ad tertium dicendum, quod Testamentum est dispositio hereditatis. Hereditatem autem cœlestem disposuit Deus hominibus dandam per virtutem sanguinis Iesu Christi: quia vt dicitur Heb. 9. Vbi est Testamentum, mors necesse est intercedat testatoris. Sanguis autem Christi dupliciter est hominibus exhibitus. Primo quidem in figura: quod pertinet ad verus Testamentum. Et ideo Apostolus ibidem concludit, Vnde nec primum Testamentum sine sanguine dedicatum est. Quod patet ex hoc, quod dicitur, Exod. 24. Lecto omni mandato legis à Mose, omnem populum asperfit, dicens, Hic est sanguis Testamenti, quod mandauit ad vos Deus. Secundo autem est exhibitus in rei veritate: quod pertinet ad nouum Testamentum Et hoc est quod Apostolus ibidem præmittit dicens, Ideo noui Testamenti mediator

diator est Christus, ut morte intercedente, repromissionem accipiant qui vocati sunt æternæ hæreditatis. Dicitur ergo hic sanguis novi testamenti, quia iam non in figura, sed in veritate exhibetur; unde subditur, Qui pro vobis effundetur. Interna autem inspiratio ex huius sanguinis virtute procedit, secundum quod passio Christi iustificamur.

Ad quartum dicendum, quòd hoc testamentum est nouum ratione exhibitionis. Dicitur autem æternum tam ratione æternæ Dei præordinationis, quam etiam ratione æternæ hæreditatis, quæ per hoc testamentum disponitur. Ipsa etiam persona Christi, cuius sanguine testamentum disponitur, est æterna.

Ad quintum dicendum, quòd mysterium hic ponitur, non quidem ad excludendam rei veritatem; sed ad ostendendam occultationem: quia & ipse sanguis Christi occulto modo est in hoc sacramento, & ipsa passio Christi occultè fuit figurata in veteri testamento.

Ad sextum dicendum, quòd dicitur mysterium fidei, quasi fidei obiectum: quia quòd sanguis Christi secundum veritatem sit in hoc sacramento, sola fide tenetur: ipsa etiam Christi passio per fidem iustificat. Baptismus autem dicitur sacramentum fidei, quia est quædam fidei protestatio. Hoc autem est sacramentum charitatis, quasi figuratiuum & effectiuum.

Ad septimum dicendum, (quòd þ sicut dictum est) sanguis seorsum consecratus à corpore, expressius representat passionem Christi. Et ideo potius in consecratione sanguinis fit mentio de passione Christi & fructu ipsius, quàm in consecratione corporis.

Ad octauum dicendum, quòd sanguis passionis Christi, non solum habet efficaciam in iudeis electis, quibus exhibitus est sanguis veteris testamenti; sed etiam in Gentilibus, nec solum in sacerdotibus, qui hoc cõficiunt sacramentum, vel alijs qui sumunt; sed etiam in illis pro quibus offertur. Et ideo signanter dicit, pro vobis

*in sol. ad
1. & locis
ibi cita-
tis.*

vobis Iudæis, & pro multis, scilicet Gētilibus, vel pro vobis māducantibus, & pro multis pro quibus offertur.

Ad nonum dicendum, quod Euangelistæ non intendebant tradere formas sacramentorum, quas in primitiua Ecclesia oportebat esse occultas: vt dicit Dion.* in fine eccles. hier. Sed intenderunt historiam de Christo texere. Et tamen hæc omnia fere, & verba ex diuersis Scripturæ locis accipi possunt. Nam quod dicitur, hic est calix, habetur Luc. 22. & primæ Cor. 11. Matth. autem 26. dicitur, Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Quod autem additur, æterni; & iterum, Mysterium fidei: ex traditione Domini habetur, quæ ad Ecclesiam per Apostolos peruenit secundum illud 1. Cor. 11. Ego accepi à Domino quod & tradidi vobis.

ARTIC. I V.

Vtrum prædictis verbis formarum insit aliqua vis creata, effectiua consecrationis?

467
infr. a. 5.
cor. et 4.
di. 1 q. 1.
a. 4. q. 2.
a. 3. et d.
10. in ex-
posit. lit. ad
6. et 7.
a. 2. et 3.
orth. fid.
c. 14. cir-
ca med.
1. p. q. 110
art. 4.
posita in
a. 2. & 3.
in arg. 1.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod prædictis verbis & formarum non insit aliqua vis creata, effectiua consecrationis. Dicit enim Damasc.* in 4. lib. Sola virtute Spiritus sancti fit conuersio panis in corpus Christi. Sed virtus Spiritus sancti est virtus increata. Ergo nulla virtute creata horum verborum conficitur hoc sacramentum.

¶ 2 Præterea, Opera miraculosa non fiunt aliqua virtute creata; sed sola virtute diuina, vt in prima parte habitum est †. Sed conuersio panis & vini in corpus & sanguinem Christi, est opus non minus miraculosum, quam creatio rerum, vel etiam formatio corporis Christi in vtero virginali: quæ quidem nulla virtute creata fieri potuerunt. Ergo neque hoc sacramentum consecratur aliqua virtute creata dictorum verborum.

¶ 3 Præterea, Prædicta verba* non sunt simplicia, sed ex multis composita: nec simul, sed successiue proferuntur. Conuersio autem prædicta (vt supra dictum